

องค์กรสตรีกะเหรี่ยง (KWO) และเครือข่ายสนับสนุนสันติภาพกะเหรี่ยง (KPSN)

แถลงการณ์เนื่องในวันผู้ลี้ภัยโลก พ.ศ. 2569

"จนกว่าทุกคนจะปลอดภัย"

20 มิถุนายน 2569

เนื่องในโอกาสวันผู้ลี้ภัยโลก 20 มิถุนายน 2569 เครือข่ายสนับสนุนสันติภาพกะเหรี่ยง (KPSN) และองค์กรสตรีกะเหรี่ยง (KWO) ขอขอบคุณรัฐบาลไทยในความเอื้อเฟื้อและความมุ่งมั่นในการสนับสนุนช่วยเหลือผู้ลี้ภัยเสมอมา โดยเฉพาะอย่างยิ่งมติคณะรัฐมนตรี 26 สิงหาคม 2568 ที่อนุญาตให้ผู้ลี้ภัยออกมาทำงานทำนอกพื้นที่พักพิงชั่วคราวฯ และโครงการออกบัตรประจำตัวผู้ไม่มีสัญชาติไทยให้แก่ผู้ลี้ภัยที่ได้เริ่มต้นนาร่องแล้วในเดือนมิถุนายน ซึ่งเป็นก้าวที่สำคัญที่เปิดโอกาสให้ผู้ลี้ภัยดำรงชีวิตอยู่อย่างมีศักดิ์ศรี มีโอกาสที่จะยืนหยัดด้วยตนเอง พัฒนาคุณภาพชีวิตตน และทำคุณประโยชน์ให้แก่สังคมที่ตนอาศัยอยู่

อย่างไรก็ตาม โอกาสใหม่ ๆ ทั้งหลายก็ย่อมนำมาซึ่งความท้าทายใหม่ ๆ เมื่อความช่วยเหลือทางมนุษยธรรมกำลังลดลงอย่างต่อเนื่อง ผู้ลี้ภัยจำนวนมากจึงยังอยู่ในสภาวะเปราะบาง ขณะที่ผู้ที่ออกไปทำงานหารายได้ภายนอกพื้นที่พักพิงฯ ก็กำลังเผชิญกับความเสี่ยงและความยากลำบากหลายประการ

เนื่องในวันผู้ลี้ภัยโลก เราจึงขออนุญาตนำเสนอข้อห่วงใยให้แก่รัฐบาลไทย UNHCR หน่วยงานผู้บริจาค องค์กรเอกชน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายได้พิจารณา ดังต่อไปนี้

1. ปัญหาของ มติ ครม. 5 กรกฎาคม 2548 และประกาศกระทรวงศึกษาธิการ 27 มกราคม 2569 เกี่ยวกับการเข้าศึกษาในโรงเรียนไทยของผู้หนีภัยการสู้รบในพื้นที่พักพิงชั่วคราว

นักเรียนผู้ลี้ภัยจำนวนมากเข้ารับการศึกษานในโรงเรียนไทยใกล้พื้นที่พักพิงฯ ของตนมายาวนาน หากการตีความมติ ครม. 5 กรกฎาคม 2548 ในประกาศกระทรวงศึกษาธิการล่าสุด ส่งผลให้โรงเรียนทั้งหลายจำเป็นต้องปฏิเสธการรับเด็กและเยาวชนผู้ลี้ภัย บางแห่งปฏิเสธมิให้นักเรียนที่ศึกษาอยู่แต่เดิมเข้ารับการศึกษต่อในปีการศึกษาใหม่ เด็กและเยาวชนจำนวนมากต้องออกจากโรงเรียนกระหน้านและไม่สามารถเปลี่ยนหลักสูตรได้กลางคัน ทั้งนี้ ในขณะที่การศึกษาภาษาไทยและความเข้าใจในสังคมไทยมีความสำคัญจำเป็นยิ่งต่อผู้ลี้ภัยรุ่นใหม่ที่จะก้าวเข้า

ตลาดงานไทยและสังคมไทย เราจึงใคร่ขอให้รัฐบาลไทยทบทวนนโยบายดังกล่าว และเปิดหนทางให้ผู้ลี้ภัยสามารถเข้าถึงการศึกษาในโรงเรียนไทยได้ดังที่เคยเป็นมา

2. ความช่วยเหลือทางมนุษยธรรมไว้สำหรับผู้ลี้ภัยกลุ่มเปราะบาง

พื้นที่พักพิงชั่วคราวผู้หนีภัยการสู้รบมีผู้ที่มีความเปราะบางเป็นพิเศษ เช่น ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ป่วยหนัก ผู้มีปัญหาด้านสุขภาพจิต เด็ก หญิงมีครรภ์ แม่ลูกอ่อน และมารดาที่มีทารกแรกเกิด เช่นเดียวกับในทุก ๆ ชุมชน สมาชิกชุมชนเหล่านี้ยังจำเป็นที่จะต้องได้รับความช่วยเหลือทางมนุษยธรรมอย่างต่อเนื่อง

แม้ผู้ลี้ภัยจำนวนมากจะได้รับประโยชน์จากการให้โอกาสในการทำงานหารายได้ ในระยะแรกเริ่ม ชุมชนผู้ลี้ภัยยังไม่อาจมีรายได้มั่นคงเพียงพอต่อการดูแลสมาชิกกลุ่มเปราะบางด้วยตนเอง เราจึงใคร่ขอให้หน่วยงานผู้บริจาคและองค์กรมนุษยธรรมทั้งหลายยังคงความช่วยเหลือที่จำเป็น ทั้งในด้านอาหาร การรักษาพยาบาล และการบริการทางสังคมอื่น ๆ แก่สมาชิกชุมชนเหล่านี้ต่อไปในอีกระยะหนึ่ง

3. โอกาสการประกอบอาชีพให้แก่ผู้ลี้ภัยที่ไม่สามารถออกจากพื้นที่พักพิงชั่วคราว

แม้ผู้ลี้ภัยจะได้รับอนุญาตให้ออกไปทำงานภายนอกพื้นที่พักพิงฯ ได้แล้ว ยังมีคนบางกลุ่ม เช่น ครู บุคลากรทางการแพทย์ ผู้นำชุมชน และสมาชิกชุมชนที่มีบทบาทสำคัญในการดูแลและบริการชุมชน ที่ไม่สามารถออกไปทำงานหารายได้ภายนอกได้ นอกจากนี้ หญิงที่มีลูกในครรภ์ยังประสบปัญหาในการออกไปหาทำงานภายนอกพื้นที่พักพิงฯ การทิ้งลูกวัยเยาว์ไว้ให้ผู้ดูแลอาจนำไปสู่ความเสี่ยงด้านการคุ้มครองเด็ก และส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของครอบครัว

เราใคร่ขอสนับสนุนให้รัฐบาลไทย หน่วยงานผู้บริจาค และองค์กรมนุษยธรรมทั้งหลาย ได้ช่วยพัฒนาโครงการให้ผู้ลี้ภัยที่ไม่สามารถออกจากพื้นที่พักพิงชั่วคราว มีโอกาสทำงานหารายได้ที่ยั่งยืน ด้วยการรับงานมาทำที่บ้าน หรือทำงานภายในพื้นที่พักพิงฯ เพื่อให้ครอบครัวได้อยู่กันพร้อมหน้าขณะที่มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจมากขึ้น

4. การคุ้มครองผู้ลี้ภัยที่ออกไปทำงานนอกพื้นที่พักพิงฯ

ขณะที่ผู้ลี้ภัยบางส่วนได้รับโอกาสการจ้างงานที่ดี ก็ยังมีคนอีกมาก โดยเฉพาะผู้ที่ไปทำงานในภาคเกษตรและอุตสาหกรรมที่ให้ค่าแรงต่ำ ที่ต้องเผชิญกับปัญหาทําทาย มีรายงานถึงการแสวงประโยชน์ การเลือกปฏิบัติ การปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม และการละเมิดสิทธิแรงงานอยู่เสมอ กลไกติดตามและให้คุ้มครองที่มีประสิทธิภาพจากการมีส่วนร่วมของหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องรวมถึงกระทรวงแรงงาน ภาคประชาสังคมไทย ตัวแทนผู้ลี้ภัย UNHCR และองค์กรมนุษยธรรม จึงมีความสำคัญยิ่ง

กลไกดังกล่าวควรมีระบบรับเรื่องร้องเรียนและการส่งต่อที่เข้าถึงได้ง่าย เพื่อให้ผู้ลี้ภัยสามารถรายงานการถูกละเมิดสิทธิ หรือขอความช่วยเหลือ และได้รับการคุ้มครองได้อย่างเหมาะสม

5. โอกาสการจ้างงานในท้องถิ่นใกล้เคียงพื้นที่พักพิงชั่วคราวฯ

ผู้ลี้ภัยจำนวนมากแสดงความต้องการที่จะทำงานในบริเวณใกล้เคียงพื้นที่พักพิงฯ แทนที่จะต้องเดินทางไปไกลชุมชน หรือรอให้มีบริษัทมารับสมัครคนงาน

เราหวังเป็นอย่างยิ่งว่า เมื่อผู้ลี้ภัยได้รับบัตรประจำตัวผู้ไม่มีสัญชาติไทยแล้ว ก็น่าจะได้รับอิสระในการออกไปหางานทำในชุมชนใกล้เคียงพื้นที่พักพิงฯ ซึ่งการทำงานในท้องถิ่นจะช่วยให้พวกเขาสามารถมีรายได้เลี้ยงตนและครอบครัว ในขณะที่ยังคงความใกล้ชิดกับครอบครัวและชุมชนต่อไปได้

บทสรุป

ผู้ลี้ภัยต้องการโอกาสในการยืนหยัดด้วยตนเองในการหารายได้เลี้ยงดูครอบครัวของตน และดำรงชีวิตอย่างศักดิ์ศรี แทนการพึ่งพา รัฐบาลไทยได้ทำให้ความปรารถนานี้เป็นจริงด้วยนโยบายอันน่ายกย่องเป็นอย่างยิ่ง

ในขณะเดียวกัน ยังคงมีประชากรกลุ่มเปราะบางที่ต้องการความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม และมีผู้หญิง หรือผู้ที่มีหน้าที่ดูแลครอบครัว ซึ่งยังต้องการโอกาสในการหารายได้ขณะที่ยังอยู่กับครอบครัวของตนในพื้นที่พักพิงฯ เนื่องในวันผู้ลี้ภัยโลก เราจึงใคร่ขอให้รัฐบาลไทย UNHCR หน่วยงานผู้บริจาค NGO และภาคประชาสังคม ท้องถิ่น ได้ร่วมมือกันแก้ไขปัญหาท้าทายเหล่านี้ รวมถึงพิจารณาให้การสนับสนุนช่วยเหลือแก่ผู้เปราะบางตามความจำเป็น

หัวข้อ (theme) ของวันผู้ลี้ภัยโลกปีนี้ คือ "จนกว่าทุกคนจะปลอดภัย" ได้ย้ำเตือนเราว่า ความรับผิดชอบร่วมกันระหว่างเราทั้งหลายมิได้สิ้นสุดลงเพียงเพราะมีโอกาสมียุติให้ หากเราจะต้องทำงานร่วมกันต่อไป เพื่อให้มั่นใจว่าผู้ลี้ภัยทุกคนสามารถดำรงชีวิตได้อย่างปลอดภัย มีศักดิ์ศรี และมีความหวังสำหรับอนาคต

งานของเรายังไม่เสร็จสิ้น จนกว่าทุกคนจะปลอดภัย